

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สภาพสังคมไทยในปัจจุบันนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปทุกด้าน และในความเปลี่ยนแปลงอันรวดเร็วนี้
สร้างปัญหามากมายประการใหญ่เกี่ยวข้องกับหาทางแก้ไขปรับปรุง เพื่อความสำเร็จในการดำรงชีวิต และ
ความเจริญก้าวหน้า ปัญหาหนึ่งที่ความจำเป็นที่จะต้องกล่าวถึง คือ ปัญหาการศึกษา ขณะนี้ประเทศไทยกำลังเร่งพัฒนา
ในด้านการศึกษา จะเห็นได้จากการที่รัฐบาลได้จัดให้มีการเตรียมการปฏิรูปการศึกษา โดยได้แต่งตั้งกรม
การขึ้นคณะหนึ่ง เรียกว่า "คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา" ¹ ทำหน้าที่พิจารณาปรับปรุง
และกำหนดนโยบายการศึกษาที่เหมาะสม เป็นที่เชื่อถือกันไว้ว่า การแก้ปัญหการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
นั้น มิใช่แค่การให้การศึกษาระบบเดิมดังที่เคยทำมาแล้ว แต่ต้องประยุกต์ด้วยเทคโนโลยีในรูปแบบใหม่
เพราะเท่าที่ผ่านมาแล้วนั้น แม้จากระบบการศึกษาเดิมจะได้รับการปรับปรุงหลายครั้งแล้วก็ตาม แต่ที่ประจักษ์
กันโดยทั่วไปว่า ไม่ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ จน
กลายเป็นอุปสรรคต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติ การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเข้ามาช่วยก็
เพราะเทคโนโลยีเป็นศาสตร์ที่ช่วยวิธีการช่วยการสอน และแนวความคิดใหม่ที่จะต้องนำมาประยุกต์ให้
เหมาะสมกับสภาพการศึกษาของประเทศ เพื่อช่วยประหยัดทั้งเวลาและแรงงาน ซึ่งจำเป็นสำหรับประเทศ
ที่กำลังพัฒนาอย่างประเทศไทยเรา เมื่อกล่าวถึงการปรับปรุงการศึกษาแล้ว องค์ประกอบสำคัญที่ต้องกล่าว
ถึงอีกก็คือ ผู้ให้การศึกษาดังเฉพาะอย่างยิ่งคือครู คุณภาพของการศึกษาคือหรือไม่นั้นย่อมขึ้นอยู่กับครูเป็น
ปัจจัยสำคัญ ดังนั้นรัฐจึงเร่งผลิตครูให้มีปริมาณและคุณภาพ เพื่อสนองความต้องการของสังคม แต่การเร่ง
ผลิตนั้น ทำให้วงการฝึกหัดครูของประสบปัญหาเรื่องคุณภาพของครู ทั้งที่กล่าวขวัญกันว่าครูสมัยนี้มีมาตรฐาน
ต่ำกว่าเดิม ขาดความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนขาดความเชื่อมั่นในการตัดสินใจแก้ปัญหาต่าง ๆ นอกจากนี้
การเพิ่มปริมาณยังเป็นปัญหาในการส่งนิตไปฝึกสอนตามโรงเรียนต่าง ๆ มากขึ้นด้วย แต่อย่างไรก็ตาม

¹ ลีปนันท เกตุทัต, "คำนำ" แนวทางการปฏิรูปการศึกษาสำหรับรัฐบาลในอนาคต, (พระนคร :
โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น, มกราคม 2518) 68.

การฝึกสอนถือว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่งควบคู่กับการเรียนด้านทฤษฎี ดังที่ ดร. วิจิตร ศรีสะอาน ไก่กล่าว
 ว่า "ครูเรียนทฤษฎีไปมากมาย แต่นำไปใช้ปฏิบัติในชีวิตการสอนจริงไม่ได้ หรือได้ยาก จึงจำเป็นต้อง
 เรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป"² การฝึกสอนนั้นนิสิตนักศึกษาขอประสบการณ์ปัญหาต่าง ๆ
 มากมาย เช่น ปัญหาที่เกิดจากนักเรียน ครู อาจารย์นี้เทศก์ และจากตัวนิสิตนักศึกษาเอง สำหรับปัญหา
 ที่พบบ่อยที่สุดในชั้นเรียนก็ได้แก่ปัญหานักเรียน เพราะต้องเกี่ยวข้องกับอยู่ตลอดเวลา ฉะนั้นเพื่อแก้
 ปัญหานี้ ๆ จึงควรจัดให้นิสิตนักศึกษาได้มีประสบการณ์ที่งานนี้ไว้เสียก่อนที่จะออกไปฝึกสอน
 ดร. พันธุ์ หันนาคินทร์ ไก่กล่าวขอเสนอแนะในการบริหารงานของสถาบันฝึกหัดครูตอนหนึ่งว่า
 "ก่อนออกทำการฝึกสอนควรให้นักศึกษาได้ทำการสังเกตและทดลองทำงานบางอย่างที่เกี่ยวข้องโดยตรง
 กับสิ่งที่ต้องไปพบในการฝึกสอน"³ ความจริงสิ่งเหล่านี้สถาบันฝึกหัดครูส่วนใหญ่ก็ได้สอนให้นิสิตนักศึกษา
 ได้รู้และเข้าใจก่อนออกไปฝึกสอนบ้างแล้ว แต่มักไม่ได้ฝึกให้รู้จักวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง เมื่อพบปัญหา
 จริง ๆ จึงยากที่จะหาวิธีแก้ปัญหาในชั้นเรียนที่เหมาะสม บังเกิดผลดีและทันที่หวังที่ ความพยายามที่จะ
 จัดหาประสบการณ์ในการฝึกสอนให้แก่ นิสิตนักศึกษา ก็โดยการรวบรวมปัญหาต่าง ๆ มาจัดเป็นสถานการณ์
 จำลองปัญหาอย่างมีระบบ

สถาบันที่ริเริ่มแนวความคิดนี้ได้แก่คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในโครงการ
 เพิ่มประสิทธิภาพครู (More Effective Teacher MET) ซึ่งเริ่มเมื่อปี พ.ศ. 2515
 ปีต่อมา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ก็ได้เริ่มขึ้นบ้าง แต่สถาบันดังกล่าวนี้ยังขาดแบบจำลองปัญหา
 และเครื่องมือที่จะนำไปโปรแกรมฝึกสอนสถานการณ์จำลองไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² วิจิตร ศรีสะอาน "หลักสูตรฝึกหัดครูที่ใช้ในปัจจุบัน" วิทยาสาร 21 (พฤศจิกายน 2513)
 หน้า 57 - 50

³ พันธุ์ หันนาคินทร์ ขอเสนอแนะในการบริหารงานของสถาบันฝึกหัดครู (2511), 11.

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยแผนกวิชาโสตทัศนศึกษา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของแบบจำลองปัญหานั้น จึงได้เริ่มโครงการผลิตแบบจำลองการสอนแบบจำลองภาคและชุดสถานการณ์จำลองในรูปของแบบจำลองปัญหา ประกอบด้วยปัญหาต่าง ๆ ซึ่งแบ่งเป็นหมวดปัญหาใหญ่ ๆ ใดดังนี้ คือ ปัญหาเกี่ยวกับการสอน ปัญหาเกี่ยวกับครู ปัญหาเกี่ยวกับผู้ปกครอง และปัญหาเกี่ยวกับเด็ก ผู้วิจัยในฐานะสมาชิกกลุ่มสร้างสถานการณ์จำลองปัญหา มีความสนใจเกี่ยวกับเด็ก จึงเลือกทำการวิจัยในหัวข้อ "สถานการณ์จำลองปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียน"

(Simulation in Teaching Problems : Student's Conducts)

ซึ่งประกอบด้วยแบบจำลองปัญหา 4 ปัญหา คือ

1. ปัญหาเด็กเกเรเพื่อน
2. ปัญหาเด็กก่อกวนชั้นเรียน
3. ปัญหาเด็กทำงานเร็ว
4. ปัญหาเด็กแยกตัว

สำหรับปัญหาที่เกี่ยวกับความประพฤตินักเรียนที่มีความสำคัญต่อความสัมพันธ์ทางการเรียนโดยตรง ทั้งนี้ เพราะผลของความประพฤติจะเป็นปัจจัยรวมอันสำคัญต่อการสอนของครูและการควบคุมชั้นเรียนซึ่งเป็นสังคมเล็ก ๆ ที่เด็กจะต้องเข้าไปใช้ชีวิตเกี่ยวข้องกับผู้อื่น เด็กก็จะต้องปรับตัวเข้าหากันและกัน จึงเป็นภาระของครูที่จะต้องจัดสภาพสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมให้เพื่อจะควบคุมให้เด็กได้พัฒนาไปในทางที่ถูกที่ควร ดังคำกล่าวของรองศาสตราจารย์ สมจิต ศรีธัญญรัตน์ ซึ่งกล่าวในการอธิบายเกี่ยวกับปัญหาเยาวชนกัมพูชาเสียยคิด ว่าเด็กเสมือนผ้าขาวซึ่งถ้าหากไม่มีสิ่งใดทำให้เปื้อน ก็ยังคงสภาพเหมือนเดิม ถ้ามีสิ่งใดเข้ามาทำให้เด็กต้องหลงผิดหรือหักเหไปก็เป็นสิ่งที่เราจะต้องขจัดสิ่งนั้น สิ่งที่เขาเข้ามาเป็นส่วน เกี่ยวข้องก็คือสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากต่อสังคมของเด็ก เครื่องมืออย่างหนึ่งที่เขาจะควบคุมสิ่งแวดล้อมของเด็กได้ก็คือ วินัย (Disciplines) ซึ่งจะเป็นข้อกำหนดแนวทางการเรียนรู้ร่วมกัน มีสังคมเด็กนั้น ฟิลิปส์และ ดาเนียล⁴ (Philips & Daniel) ก็ยอมรับว่า ไม่มีเครื่องใด ๆ ที่จะใช้ควบคุมความประพฤติแทนวินัยได้ แม้ว่าเราสามารถที่-

⁴ Philips E. Labin, Daniel N. Wiener, "What is Disciplines"

จะมีเครื่องมืออย่างอื่นที่สามารถใช้สนับสนุนการเรียนการสอนดีขึ้นได้ก็ตาม คำว่าวินัยนี้มีความหมายได้ 2 แนว คือ ในสมัยก่อนนั้น วินัยหมายถึงการลงโทษเพราะได้ใช้การลงโทษเป็นเครื่องมือที่จะสร้างวินัย โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อแก้ความประพฤติของผู้กระทำผิดมิให้กระทำอีก ทั้งเป็นตัวอย่างมิให้ผู้อื่นเอาอย่าง และยังเป็น การป้องกันทั้งแก่ตนเองอีกด้วย ผู้ที่เป็นครูมักถูกมองว่าเป็นคนหัวโบราณที่เคร่งครัดเรื่องวินัยของนักเรียนมากเกินไป แต่อย่างไรก็ตาม ส่วนใหญ่ก็ยังถือว่าวินัยเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการควบคุมชั้นเรียน สำหรับวินัยในความหมายสมัยใหม่ มุ่งไปในลักษณะส่งเสริมการสร้างวินัยตนเอง (Self-Discipline) โดยใช้การชี้แนะให้เห็นแนวสำหรับประพฤติก และการเสริมกำลังใจให้หันมาประพฤติในสิ่งที่พึงปรารถนา ซึ่ง เคลาส์⁵ (Klaus Mollen Hauer) ก็สนับสนุนโดยกล่าวว่า การศึกษามีไว้เพียงการสร้างคนให้มีความเฉลียวฉลาดเป็นเลิศแต่ควรจะเป็นการให้ความรู้ทั่วไป เช่น สอนให้รู้จักสร้างคนให้มีความกล้าและมีบทบาทที่พึงปรารถนาในสังคม เช่นเดียวกับความเห็นของ รูดอล์ฟ และพลาเนจ⁶ (Rudolf Sietz & Planegg) ที่ว่า การศึกษาควรจัดให้เด็กได้มีประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นแบบอย่างความประพฤติของเด็กนี้ เพื่อให้เขาจะได้นำไปปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่า แต่ละคนต่างก็เน้นเรื่องการจัดสิ่งแวดล้อม หรือการกำหนดกรอบหรือวินัย โดยเฉพาะวินัยของตนเอง เพื่อให้เด็กได้นำเอาไปประพฤติ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับผู้อื่นที่อยู่รวมในสังคม การที่เด็กได้ประพฤติสิ่งหนึ่งสิ่งใดออกมา คนภายนอก (สังคม) ก็จะประเมินค่าของพฤติกรรมนั้น ซึ่งจะมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ

1. ลักษณะที่พึงปรารถนา
2. ลักษณะที่ไม่พึงปรารถนา

⁵ Klaus Mollen Hauer, "Role Uncertainties in the Teaching Profession and Their Relations to Education" Education 9. (October 1972) p. 44 - 45.

⁶ Rudolf Sietz. Planegg "Training for Creativity" Education 9, (October 1972), p. 9.

สำหรับประการแรกนั้นเป็นสิ่งที่ทวงการในสังคมปรารถนาจะให้บังเกิด จึงได้พยายามส่งเสริมโดยการให้การศึกษาให้มีการพัฒนาเพิ่มพูนขึ้น สำหรับประการที่ 2 เป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาของสังคม แต่สิ่งนี้ก็บังเกิดขึ้น ดังนั้น จึงมีการศึกษาคนคว่ำ เพื่อหาทางกำจัดหรือเพื่อแก้ไขให้ดีขึ้น ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับความประพฤตินี้เป็นสิ่งที่ท้าทายทฤษฎีต่าง ๆ อย่างยิ่ง เพราะจะเห็นได้ว่าปัจจุบันนี้สังคมต้องประสบกับความประพฤติในสิ่งไม่พึงปรารถนามากมายจากการศึกษาคนคว่ำของเฮวิต และเจนกินส์ (Hewitt & Jenkins) โดยวิเคราะห์จากปัญหาเด็กบกพร่องในการปรับตัว ด้วยข้อมูลจำนวน 500 ชิ้น จากเกณฑ์ทางสถิติพบว่า ภาระส่วนความบกพร่องในการปรับตัวนั้นสถานการณ์ทางบ้านมีความสัมพันธ์อยู่ด้วย และจากการศึกษาครั้งนั้นเขาได้จำแนกลักษณะของพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมไว้ 3 ประการ คือ

1. ลักษณะก้าวร้าวเพราะสังคมรังเกียจ (The Unsocialized Aggressive)

เป็นเด็กที่มีลักษณะชอบตั้งตัว เป็นศัตรูกับผู้มีอำนาจหน้าที่ในสังคมทั้งหลาย และมุ่งร้ายต่อบุคคลอื่น มีความรู้สึกที่พร้อมจะทำความผิดได้เสมอ เด็กที่มีลักษณะดังกล่าวจะมาจากครอบครัวที่มีปัญหา (Broken Home) ซึ่งเขาไม่เคยได้รับความอบอุ่นจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองตั้งแต่เยาว์ เด็กพวกนี้จะถูกสังคมรังเกียจไม่ให้เขารวมด้วย

2. ลักษณะก้าวร้าวสังคมกลุ่มน้อยยอมรับ (The Socialized Aggressive)

เด็กกลุ่มนี้มีนิสัยคล้ายคลึงกับกลุ่มแรก แต่ยังไม่พอจะเข้าอยู่ในกลุ่มเล็ก ๆ ของตน (Peer Group) ได้ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกันเองเฉพาะในกลุ่มของตน ทั้งคนอยู่ในกลุ่มซึ่งนิยมเรียกว่า "แก๊งค์" ชอบประพฤติตนเป็นพาลเถร สามารถถออาชญากรรมขั้นได้ เด็กพวกนี้มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองดูแลในวัยเยาว์ แต่ภายหลังถูกทอดทิ้งไม่ได้รับความเอาใจใส่ ถึงกับปัญหาด้วยการออกไปคบเพื่อนและพากันประพฤติในสิ่งที่ไม่เหมาะสมขึ้น

3. ลักษณะไม่กล้าแสดงออก (The Overinhibited)

เป็นเด็กที่มีนิสัยขี้อาย, เก็บตัว ยอมโอนอ่อน, ซึมเศร้า เด็กในกลุ่มนี้เป็นเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี และเลี้ยงดูเด็กประคบประหงมจนเกินไปจนทำให้เด็กไม่เป็นตัวของตัวเอง

ในปี 1966 เควีย์ มาร์ส และคัทเลอร์⁸ ได้ร่วมกันทำการวิจัยเกี่ยวกับความประพฤติของเด็ก โดยเขาได้ปรับปรุงแบบทดสอบแบบ (Behavior Rating Check List) ของปีเตอร์สัน (Peterson) เสียใหม่แล้วเอาส่งให้ครูประจำชั้นเป็นผู้ตอบ ซึ่งทำให้เขาได้พบว่า ปัญหาความประพฤติของเด็กมี 3 ประการเช่นกัน คือ

1. ลักษณะความประพฤติที่ไม่เหมาะสม (Conduct Disorders)
2. ลักษณะปัญหาเกี่ยวกับบุคลิกภาพ (Personality Problem Dimension)
3. ลักษณะความบกพร่องของวุฒิภาวะ (The Indiquate Immature Dimension)

จากผลของการวิจัยข้างต้นทำให้เราทราบถึงลักษณะต่าง ๆ ของความประพฤติที่ไม่พึงปรารถนา สิ่งที่เราควรจะได้ศึกษาต่อไปก็คือการค้นหาค่าเหตุหรือปัจจัยอันใดที่ผลักดันให้เกิดความประพฤติเช่นนั้น ซึ่งแนวความคิดของ ดาว์นิง⁹ (Dawning) มีสนับสนุนในข้อที่ว่า การตอบสนองเป็นผลมาจากสิ่งเร้า ซึ่งเขาให้คำอธิบายว่า พฤติกรรมใด ๆ ก็ตาม ที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่เร้าให้มีการสนองตอบต่อสิ่งเร้า นั้น และพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นจะสะท้อนให้เห็นท่าทีและคุณค่าของผู้นั้นด้วย คำที่แจ่มถึงสาเหตุของปัญหามีมากมายประเด็น แต่พอสรุปได้ 3 ประการ คือ

1. ปัจจัยทางด้านจิตวิทยา (Psychology Factors) ยกตัวอย่างจากที่เคยได้ยินกันเสมอเกี่ยวกับการทดลองของพอฟลอฟ (Povlov) ซึ่งได้กล่าวถึงทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมไม่เหมาะสมว่า พฤติกรรมไม่เหมาะสมนั้นเป็นผลมาจากการได้รับการขัดขวาง (Frustration) เขาได้ทดลองทฤษฎีของเขาโดยใช้ทั้งคนและสัตว์ ซึ่งก็ได้ผลออกมาเช่นเดียวกัน จากการสังเกตพฤติกรรมจึงกล่าวสนับสนุนสมมติฐานที่ว่า การขัดขวางทำให้เกิด

⁸ Quay, Marse, & Cutler" op. cit., p, 392.

⁹ Lester N. Dawning "An Introduction "Guidance & Counseling Service : (New York, Mc Grow-Hill Book 1968), p. 6 .

พฤติกรรมอีกหลายอย่าง คือ พฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง (Aggressive) หรือพฤติกรรม
ถดถอย (Regressive) หรือ การยอมจำนน (Resignation)

2. ปัจจัยทางค่านิยม (Psychosocial Factors) พฤติกรรมไม่เหมาะสม
สมมิได้เกิดมาจากเพียงสาเหตุที่พฤติกรรมถูกจัดวางหรือความไม่พอดีกันระหว่างความประพฤติ
ของเด็กกับมาตรฐานของสังคมเท่านั้น แต่ยังรวมถึงประสบการณ์เบื้องต้นจากบ้านและฐานะทาง
สังคมและเศรษฐกิจด้วย นักจิตวิทยาเช่น ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ได้พยายามที่จะ
อธิบายถึงความเบี่ยงเบนของพฤติกรรมในวัยเด็ก อันเนื่องจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์เกี่ยวกับประสบ
การณ์ของพฤติกรรมในวัยเยาว์ของเด็กที่มีการเบี่ยงเบนออกไปจากเกณฑ์ควรจะเป็น มีการศึกษา
ถึงภูมิหลังทั้งจากบ้านและการอยู่ในชุมชน

3. ปัจจัยทางกายวิภาควิทยา (Physiological Factors) ได้แก่
ปัญหาที่เกิดจากสภาพของความเจริญเติบโตของร่างกายที่พัฒนาขึ้นเร็วในวัยเด็ก ปัญหาที่เกิด
จากค่านิยมมีส่วนกระทบกระเทือนไปถึงความก้าวหน้าทางการเรียน และความประพฤติ
สำหรับทัศนะของ ดร. เทือก กุสุมา ณ อยุธยา¹⁰ ได้จำแนกปัจจัยที่เป็นปัญหา
ทางด้านพฤติกรรมไว้ 4 แบบ คือ-

1. ทางกาย ได้แก่ การกิน การอยู่ การพักผ่อน การเล่น
  2. ทางใจหรือปัญญา ได้แก่ การเล่าเรียน ทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน
  3. ทางสังคม ได้แก่ การคบเพื่อน การแต่งกาย การหยอหยิน
  4. ทางอารมณ์ ได้แก่ การปรับปรุงอารมณ์ซึ่งสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดกับพฤติกรรม
- ทั้ง 3 ที่กล่าวมาแล้ว

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงสาเหตุสำคัญที่ทำให้เด็กต้องมีพฤติกรรมอันไม่เหมาะสม
และส่งผลไปถึงความประพฤติของเด็กนั้นในที่สุด โดยสรุปได้เช่นเดียวกับข้อสรุปที่กล่าวข้างต้น

กล่าวคือ พฤติกรรมของเด็กต้องเปลี่ยนไปเพราะถูกขัดขวาง ซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ทั้งเพราะตัวเด็กเองและผู้อื่นเป็นผู้ขัดขวาง เพราะเมื่อจุดมุ่งหมายของพฤติกรรมถูกขัดขวาง ก็จะเกิดการต่อต้าน การต่อต้านนี้ก็นำไปสู่การก้าวร้าว ซึ่งจะมาเป็นรูปของการมุ่งร้าย ซึ่งมุ่งร้ายต่อตนเองและผู้อื่น

อิทธิพลของสังคมที่มีต่อพฤติกรรมของเด็กในสังคมนั้นเป็นสิ่งที่มียุทธวิธีผลคือ เด็กในสมัย

ปัจจุบันซึ่งมาจากหลายด้านด้วยกันทั้งภายในและภายนอกครอบครัว ความเป็นตัวของตัวเองของเด็กจึงเป็นผลจากความกดดันและความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ การเติบโตของเด็กก็เป็นผลจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม ความกดดันและการเปลี่ยนแปลงของสังคมเหล่านี้จะสะท้อนให้เห็นอิทธิพลที่มีต่อพฤติกรรมของผู้ที่เลี้ยงดูหรือสั่งสอนเด็กด้วยความกดดันทางสังคมนั้นสืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัว ประการแรกคือการปรับปรุงทางด้านการศึกษา การเผยแพร่ในรูปแบบสิ่งพิมพ์ วิทยุ ภาพยนตร์และโทรทัศน์ ซึ่งมีความสำคัญช่วยเปลี่ยนทัศนคติและทำให้เด็กได้รับรู้สิ่งใหม่ ๆ เร็วขึ้น การโยกย้ายถิ่นฐานของประชากรและความสะดวกในการคมนาคมก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้เด็กได้สัมผัสกับโลกกว้าง ซึ่งถ้าจะเปรียบเทียบสังคมของเด็กในสมัยก่อนกับเด็กสมัยนี้ จะห่างไกลกันมากมาย เด็กสมัยใหม่จะคงรับรู้สิ่งต่าง ๆ จากทุกมุมโลก และถูกกดดันให้ต้องตื่นและในเวลาเดียวกันผู้ที่จะให้ความอบอุ่นหรือคอยช่วยแก้ปัญหาของเด็กก็ต้องลดน้อยลง เช่น บิดามารดา หรือผู้ปกครองที่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เพื่อช่วยพุงฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวให้ทรงตัวอยู่รอดไปได้ เด็กจึงถูกทอดทิ้งให้พยายามแก้ปัญหาของตนเองด้วยความเข้าใจในการแก้ปัญหา การเล่นและกิจกรรมของเด็กเอง ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวและในละแวกบ้านเปลี่ยนแปลงไปตามฐานะทางเศรษฐกิจและค่านิยมของแต่ละครอบครัว อีกประการหนึ่งที่สังคมกำลังเผชิญอยู่และก่อกวนการตัดสินใจของเด็กก็คือ การเพิ่มจำนวนของประชากร ซึ่งผลเสียของมันแผ่กระจายไปได้ทั่วถึงในสังคม ทำให้เกิดอุปสรรคต่าง ๆ นานาในการทุกด้าน เครื่องอุปโภคบริโภคมีราคาแพงขึ้น ที่อยู่อาศัยแออัด ประชากรท้องถนนเพื่อการอยู่รอดมากขึ้นมากขึ้นกว่าสมัยก่อน อุปสรรคในการดำรงชีวิตจึงทวีขึ้น จากความเปลี่ยนแปลงและความกดดันทางค่านิยมที่ก่อให้เกิดปัญหาพฤติกรรมได้ในภายหลัง.

รายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากการสร้างสถานการณ์จำลองปัญหาความประพฤตินักเรียนเป็นการวิจัยเรื่องใหม่ ยังไม่มีผู้ทำการวิจัยเป็นที่แพร่หลายนัก และ เป็นการวิจัยเรื่องแรกในประเทศไทย ดังนั้น การค้นคว้าจึงอาจไม่กว้างขวางนัก แต่ก็พอที่จะทำให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสถานการณ์จำลองได้พอสมควร จึงจะได้อภิปรายถึงผลการวิจัยทั้งในประเทศและนอกประเทศดังนี้

ศูนย์อินโนเทค (Innotech Center) ซึ่งเป็นหน่วยงานของ ซีเมส (SEAMES) (ประเทศเวียดนาม) เป็นศูนย์ที่ศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการศึกษาที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอน ได้ทำการศึกษาค้นคว้าวิจัยปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นโรงเรียน แล้วรวบรวมสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือสำหรับใช้ในการแก้ปัญหา

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์¹¹ เป็นผู้เข้าร่วมในโครงการวิจัยของศูนย์ฯ ซึ่งทำเมื่อปี พ.ศ. 2515 ได้อภิปรายถึงการวิจัยครั้งนี้ว่า เป็นการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยม ตลอดจนวิธีการแก้ปัญหาเหล่านั้นของครูในกลุ่มประเทศ ซีมีโอ (SEAMO) ซึ่งมี อินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย เขียว ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย ทั้งนี้เพื่อจะปรับปรุงคุณภาพของครู การวิจัยครั้งนี้ นายมุนานดา (Munanda) เป็นผู้ควบคุมการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เป็นครูในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทั้งโรงเรียนในเมืองและตามชนบท เป็นครูประถมศึกษาจำนวน 70 คน เลือกมาประเทศละ 10 โรงเรียน ยกเว้นลาวมี 6 โรงเรียน ใช้ครูโรงเรียนละ 3 คน โรงเรียนมัธยมมี 70 โรงเรียน ใช้ครูโรงเรียนละ 6 คน ให้ครูดังกล่าวเขียนรายงานตามแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาของเด็กและวิธีแก้ปัญหามาของครู ผลการวิจัยพบปัญหาที่เกิดขึ้นมากที่สุดในระดับประถมศึกษาของประเทศไทย คือ

1. นักเรียนแสดงความเป็นสุภาพ และไม่เคารพนับถือครู
2. หนีโรงเรียน
3. เรียนหนังสือไม่ตั้งใจ และมักไม่สนใจเรียน ชอบรบกวนชั้นเรียนในขณะที่ครูสอน
4. ฝ่าฝืนระเบียบข้อบังคับของโรงเรียน
5. แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว
6. ครูและนักเรียนลืมนำวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการเรียนการสอน

11

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ "การศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูในห้องเรียน" ศูนย์ศึกษา
2. (ตุลาคม - ธันวาคม) 2515), หน้า 112 - 116.

วิธีการที่ครูใช้แก้ปัญหา คือ

1. การลงโทษ ดู ค่า เขียน ชูว่าจะรายงานครูใหญ่
2. ให้ความช่วยเหลือและสนใจเป็นรายบุคคล
3. ให้คำแนะนำ คำอธิบาย เช่น ให้คำแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมที่เหมาะสม
4. ไม่สนใจต้อปัญหานั้น เช่น เดินออกไปนอกห้องเรียนเสีย
5. ทำการศึกษาเป็นรายกรณี
6. โยนปัญหาให้ผู้อื่นแก้ เช่น ให้นักเรียนแก้เอง ให้ครูใหญ่หรือครูอื่นแก้
7. ร่วมมือกับครูหรือผู้อื่นในการแก้ปัญหา

เมื่อขั้นตอนการวิจัยแล้ว คณะผู้วิจัยได้นำเอาปัญหาที่พบมาสร้างแบบจำลองปัญหา

2 แบบ คือ การศึกษาเป็นรายกรณี (Case - Study) และการแสดงบทบาท (Role-Playing) ใช้เป็นอุปกรณ์การสอน เพื่อฝึกแก้ปัญหาของนิสิตฝึกสอนก่อนออกทำการฝึกสอนจริง

ในปี 2517 พิศาล อันประเสริฐ¹² ได้ทำโครงการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมของนิสิตและนักศึกษาฝึกหัดครูในระดับการศึกษาต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงระดับปริญญาตรี ในสาขาประถมและมัธยมที่ออกฝึกสอนต่อ การแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการสร้างสถานการณ์จำลอง (Simulation) เพื่อใช้ฝึกฝนนิสิตนักศึกษา ในการคิดแก้ปัญหาก่อนออกฝึกสอน จากการศึกษาของพิศาล อันประเสริฐ ที่มุ่งศึกษาเฉพาะปัญหาของนิสิตปริญญาตรีสาขาประถมศึกษา ได้ดำเนินการส่งแบบสอบถามให้นิสิตปริญญาตรีสาขาประถม ในปีการศึกษา 2516 ซึ่งทำการฝึกสอนมาแล้วประมาณ 2 เดือน จำนวน 235 คน ผู้วิจัยได้ใช้วิธีพฤติกรรมวิกฤต (The critical Incident Technique) รวบรวมปัญหาและวิธีแก้ปัญหาลักษณะที่แก้ได้แก้ไม่ได้

¹² พิศาล อันประเสริฐ "การศึกษาพฤติกรรมของนิสิตปริญญาตรีสาขาประถมที่ออกฝึกสอนก่อนการแก้ปัญหาลักษณะที่แก้ได้แก้ไม่ได้ และการสร้างแบบจำลองของปัญหาเพื่อใช้ฝึกฝนนิสิตนักศึกษาในการคิดแก้ปัญหา (วิทยานิพนธ์ปริญญาตรีศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2517)

มาคัดเลือกและจัดอันดับความสำคัญ เพื่อนำไปสร้างแบบจำลองของปัญหาใน 2 ลักษณะ คือ การศึกษารายกรณี และการแสดงบทบาท

การศึกษารายกรณี โดยเขียนรายละเอียดประวัติของเด็กที่มีปัญหาแต่ละรายตลอดจนวิธีที่ครูใช้แก้พฤติกรรมปัญหาของนักเรียน

การแสดงบทบาท โดยสร้างเป็นบทบาท 2 บทบาท คือ บทบาทของนักเรียนที่แสดงพฤติกรรมเป็นปัญหา และบทบาทของครูที่ต้องแสดงวิธีการแก้ปัญหานั้น จากการศึกษาปัญหาค้างนี้พบว่า ปัญหาที่นักเรียนระดับประถมศึกษาที่นิสัยระดับปริญญาตรีพบมากในการฝึกสอน คือ

1. ก้าวร้าวรังแกเพื่อ ทะเลาะกับเพื่อน
2. ไม่สนใจเรียน เนื่องจากปัญหาส่วนตัวและปัญหาการสอนของครู
3. กุญแจและสิ่งของทิ้งในห้องเรียน
4. เรียกร้องความสนใจด้วยการแสดงอาการแปลก ๆ
5. ขาดเรียน ไม่ทำการบ้าน ไม่ทำแบบฝึกหัดและงานที่ครูมอบหมายให้
6. ลองดีกับครูฝึกสอน เช่น แกล้งถามลองภูมิ

ในปี พ.ศ. 2516 นันทนา จุฬิฉะ¹³ ได้ทำการวิจัยเรื่อง " การศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาระดับ ป.กศ.ต้น ที่ออกฝึกสอนต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการสร้างสถานการณ์จำลองของปัญหา (Simulation) เพื่อใช้ฝึกนิสิตนักศึกษาในการคิดแก้ปัญหาตอนออกฝึกสอน " การวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจพฤติกรรมที่นิสิตนักศึกษาฝึกหัดครูระดับ ป.กศ.ต้น ในวิทยาลัยครูส่วนกลางที่ทำการสอนในระดับชั้นอนุบาล ถึงระดับชั้นประถมศึกษา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2516 โดยให้ตอบปัญหาแบบเปิด เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากนักเรียน และวิธีแก้ปัญหานั้น ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาที่นิสิตนักศึกษาฝึกสอนพบมากที่สุดได้แก่ ปัญหาเด็ก

¹³ นันทนา จุฬิฉะ " การศึกษาพฤติกรรมของนักศึกษาระดับ ป.กศ.ต้น ที่ออกฝึกสอนต่อการแก้ปัญหาในชั้นเรียนและการสร้างสถานการณ์จำลองของปัญหา (Simulation) เพื่อใช้ฝึกสอนนักศึกษาในการคิดแก้ปัญหาตอนออกฝึกสอน " (วิทยานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต, วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2517)

ฝึกเรียนไม่สนใจเรียน ร่องลงมากคือเรียนอ่อน และเกาะตามลำดับ เด็กที่มีปัญหาส่วนใหญ่เป็นเด็กชาย สำหรับวิธีการแก้ปัญหาที่นิสิตนักศึกษาฝึกสอนใช้ในการแก้ปัญหา ส่วนใหญ่เป็นการว่ากล่าวตักเตือน การทำโทษ การให้ความสนใจ และการให้ทำงานเพิ่ม

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะจากการศึกษาค้นคว้า ควรจะได้นำแบบจำลองไปใช้ฝึกแก้ปัญหาของนิสิตก่อนที่จะออกฝึกสอนจริง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อม และทำให้นิสิตเกิดความมั่นใจที่จะเผชิญกับปัญหาจริงในชั้นเรียน และควรนำไปศึกษาเปรียบเทียบกับนิสิตที่ไม่ได้ฝึกแก้ปัญหาจากแบบจำลองนี้ว่า จะมีความแตกต่างกันในด้านใด เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบจำลองปัญหาอื่น ๆ ที่กว้างขวางออกไป เช่น ปัญหาครูประจำการ เป็นต้น

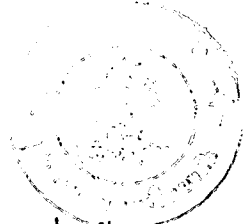
แทนซี และอันวิน¹⁴ (Tansey & Unwins,) ได้นำเอาสถานการณ์

จำลองมาใช้ในการศึกษาเป็นครั้งแรก ในการอบรมครูใหญ่โรงเรียนประถมศึกษาในเขตการศึกษาเมืองเจฟเฟอตัน (Jepherson Township School District) จำนวน 272 คน โดยจัดบรรยายภาคให้ผู้รับการอบรมรู้สึกว่าเขาอยู่ในสถานการณ์และได้รวมแก้ปัญหานั้นจริง ๆ จากการใช้แบบจำลองปัญหาที่ได้จากเหตุการณ์ประจำวันที่ครูใหญ่จะต้องได้พบ ปรากฏว่าผู้เข้ารับการอบรมเหล่านั้นสามารถคิดแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้เขียนสรุปคุณประโยชน์ของแบบจำลองไว้ 10 ข้อ ดังนี้ คือ

1. แบบจำลองของปัญหาเป็นสิ่งช่วยให้ผู้เข้ามาร่วมในกิจกรรมเกิดความสนใจได้เป็นอย่างดี
2. เป็นการใช้กลวิธีให้บุคคลได้เข้ารวมกัน ดังเช่น การแข่งขัน
3. ช่วยให้ครูสามารถทำการสอนได้ในช่วงเวลาว่าง แม้กับผู้เรียนที่ไม่สนใจ
4. เป็นการสร้างความรู้สึกที่เป็นจริงและเกิดสัมพันธภาพขึ้นในห้องเรียน

¹⁴ Tansey, P.J. & Unwins, Deriek, Simulation and Gaming,
(Methuem Educational Ltd., London, 1960) p. 152 A.

5. ช่วยให้ผู้สามารถรวมปัญหาและทำให้เข้าใจปัญหานั้นง่ายขึ้น

6. เป็นการเปลี่ยนแปลงสภาพการเรียนการสอน จากเดิมที่ครูเป็นผู้สั่งการ ใช้วินัยและความคิดเป็นของครูเป็นเครื่องตัดสิน มาดำเนินการสอน โดยครูเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษาได้ใกล้ชิดสนิทสนมกับนักเรียนมากขึ้น

7. เป็นวิธีการที่สามารถเลือกวิธีปฏิบัติได้

8. แบบจำลองปัญหานั้นครูเป็นผู้จัดเตรียมและไม่จำเป็นต้องควบคุมการดำเนินการ

9. สามารถให้ผู้รวมใช้ตัดสินใจได้อย่างอิสระ

เกี่ยวกับแบบจำลองปัญหานี้ เดวิด¹⁵ (David) ได้นำไปใช้กับนักเรียนระดับฝึก

หัดครูก่อนออกฝึกสอน โดยให้กลุ่มทดลองฝึกฝนใช้เวลา 2 สัปดาห์ เพื่อศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมของนักเรียนฝึกหัดครูในชั้นเรียน ขณะทำการฝึกสอน เปรียบเทียบกับกลุ่มที่ไม่ได้ใช้ ผลการวิจัยปรากฏว่า

1. กลุ่มนักเรียนที่ฝึกใช้แบบจำลอง มีความมั่นใจในการสอนมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ฝึก

2. กลุ่มที่ได้รับการฝึกมีความมั่นใจในบุคลิกภาพของตนเองที่แสดงต่อนักเรียนมี

ความเชื่อมั่นและยอมรับตนเอง

3. กลุ่มที่ได้รับการฝึกสามารถเตรียมตัวเพื่อการออกฝึกสอนได้ดีกว่า

4. กลุ่มที่ได้รับการฝึกเห็นว่าการฝึกจากแบบจำลองช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการสอน

จริงมากขึ้น

ในรัฐโอเรกอน (Oregon) มีผู้ใช้แบบจำลองปัญหาในการฝึกหัดครูเป็นครั้งแรก

คือ เคิร์ช¹⁶ (Kerch) ซึ่งทำงานประจำอยู่ที่ศูนย์การวิจัยเพื่อการสอน (The Center)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁵ David Greer Tacker, "The Effect of a Sim. Treatment and Attitude and Behavior of Student Teachers and their Inner City-Classroom Pupils", Dissertation Abstract 33 (August 1972), p. 657-A.

¹⁶ ~~Kerch~~ Beat Y. "The Classroom simulation" Journal of Teacher Education, 13 (March, 1962), p. 110.

for Research on Teaching) โดยเขาได้จำลองสภาพห้องเรียน (Simulated Classroom) ออกมาด้วยการถ่ายทำเป็นภาพยนตร์ เกี่ยวกับสภาพปัญหา รวมทั้งวิธีการแก้ปัญหา นั้น ๆ แล้วนำไปใช้ฝึกกับนักเรียนฝึกสอน ผลการวิจัยพบว่า แบบจำลองปัญหาที่สร้างขึ้นนี้สามารถช่วยในการฝึกฝนนักเรียนฝึกหัดครูก่อนออกทำการสอนจริงได้ผลดีมาก

การวิจัยที่แสดงว่าแบบจำลองปัญหานี้ใช้ได้ดีในการฝึกหัดครูอีกชิ้นหนึ่ง คือการวิจัยของ ไมเคิล¹⁷ (Micheal) ซึ่งศึกษาความสามารถของนักเรียนฝึกสอน ในการสังเกตพฤติกรรมของตนเอง และของผู้ฝึกสอนคนอื่น ๆ โดยใช้แบบจำลองปัญหา พบว่านักเรียนฝึกสอนสามารถรวบรวมข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับตนเองโดยดูจากเทปโทรทัศน์ ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลทางบวกหรือทางลบ ตลอดจนสัมพันธ์ของพฤติกรรมในการสอน ข้อมูลและการค้นพบนี้เป็นเครื่องช่วยแนะนำผู้ฝึกสอนให้สามารถปฏิบัติงานในการสังเกต รวบรวมข้อมูลสำหรับตนเอง และมีปัญหาอยู่บ้าง คือต้องใช้เวลาในการปฏิบัติมาก การที่ได้สังเกตด้วยตนเองและรวบรวมข้อมูลดังกล่าว สามารถทำให้นักเรียนฝึกสอนมีอิสรภาพ ในการคิดและมีแนวทางเป็นของตนเอง

เชอร์รี่¹⁸ (Cherry) ได้ศึกษาการเตรียมตัวครูในการแก้พฤติกรรมต่าง ๆ ที่เป็นปัญหาซึ่งจะพบในขณะทำการสอนโดยใช้วิธีการสร้างแบบจำลองปัญหานั้น 20 แบบ พร้อมทั้งเสนอแนะการแก้ปัญหา ผลการศึกษานี้พบว่า แบบจำลองปัญหานี้สามารถเตรียมให้ครูใหม่คิดหาวิธีแก้ปัญหาล่วงหน้าก่อนทำการสอนจริง ทำให้เกิดแนวคิดที่ดี และเป็นการสร้างประสบการณ์ของปัญหาบางประการซึ่งตัวเองอาจประสบในเวลาที่ได้เกี่ยวข้องกับนักเรียน และต้องทำการแก้ปัญหานั้นด้วยตนเอง

17

Micheal Eugene Carl "The self-Coding Accuracy of Student Teachers Using the Selected categories for Teacher Talk form Guide, Self Analysis and VTR., Dissertation Abstract, 33.5. (November 1972) p.p. 2210-2211-A.

18

Cherry, Lendrick Houch, "A Behavior Management Simulation Model for Preservice Teacher Training "Dissertation Abstract 32, 9, (March 1972) 2220-21-A.

19
 แอบท (Abt.) ได้รายงานถึงประโยชน์ของแบบจำลองปัญหาว่า ก่อให้เกิดทักษะ
 และความรู้ซึ่งจะนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง และเห็นว่าแบบจำลองปัญหาจะช่วยสร้างประสบการณ์มี
 ประโยชน์แก่ผู้ฝึกฝนเป็นอย่างมาก

20
 สำหรับการ์เวย์ (Garvey) ได้เสนอรายงานเกี่ยวกับประโยชน์ที่ได้รับจาก
 การใช้แบบจำลองปัญหาว่า ช่วยทำให้ผู้ฝึกได้รับความเพลิดเพลินสนุกสนาน เป็นเทคนิคการสอนที่กระตุ้น
 ความสนใจของนักเรียนได้ดีกว่าวิธีอื่น

21
 ในด้านการสอนภาษาต่างประเทศ ลิโฆพอลโด (Leopoldo) ได้นำแบบ
 จำลองปัญหาไปใช้ในด้านการฝึกกิจกรรมและการแก้ปัญหาการสอนของครูและสรุปผลได้ว่า

1. แบบจำลองปัญหาเป็นเทคนิคที่มีประโยชน์ในการฝึกฝนการสอนภาษาต่างประเทศ
2. ครูที่ใช้แบบจำลองปัญหาจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาการสอนได้เป็นอย่างดี
3. การใช้แบบจำลองปัญหาอาจรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของโครงการสอนภาษาต่างประเทศ

005197

19 Abt. Clark C. "Twentieth Century Teaching Technique"
Dissertation Abstract, 30, 1. (August) 1966.

20
 Garvey, Dale M.; "A Preliminary Evaluation of simulation"
paper presented at 46th Annual Meeting of the Nation Council for
the social Studirs, (Cleveland, Ohio, 23-26 November 1966) 18.pp.

21
 Leopoldo Joseph, Macias, "The Use of Simulation in Foreign
 Language Teacher Education in Activity-Specific Teaching Simulation"
Dissertation Abstract, 33, (October 1972) pp. 1567-1568 - A.

อีกผู้หนึ่งที่ได้วิจัยเกี่ยวกับเรื่องของการใช้แบบจำลองปัญหาและเห็นว่าแบบจำลองนี้มีคุณประโยชน์มากคือ ซาลเวเตอร์²² (Salvator) เขามีความเห็นว่ แบบจำลองปัญหาจะเป็นเครื่องมือที่ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์ในสภาพการณ์ที่ไม่มีคามบังคับ ผู้ที่ฝึกจะมีโอกาสและอิสระเต็มที่ในความคิดเห็นของตนเอง ในสภาพการณ์ต่าง ๆ ที่กำหนดขึ้นซึ่งอาจมีวิธีการปฏิบัติแตกต่างกันออกไปหลายวิธี ข้อสรุปดังกล่าวแล้วนั้นได้จากการทดลองใช้แบบจำลองปัญหาฉบับลิตที่ขู่อยู่ในโครงการแนะแนว ของมหาวิทยาลัยนิวยอร์ก (State University of New York)

นอกจากนี้ แบบจำลองปัญหายังสามารถใช้เป็นวิธีการเพื่อดูความสามารถในการตัดสินใจ คิงที่ โจฮันนา²³ (Johanna) ได้ทดลองใช้แบบจำลองปัญหาในการแสดงบทบาท (Role - Playing) และเทคนิคการสืบสอบ (Inquiry Technique) ในการศึกษาความสัมพันธ์ทางอารมณ์ว่า จะมีผลต่อทัศนคติของผู้ที่ประกอบอาชีพครูหรือไม่ และศึกษาความสามารถในการตัดสินใจในระหว่างใช้การแสดงบทบาท โดยใช้กลุ่มทดลองสังเกตการแสดงบทบาทจากเทปโทรทัศน์ พบว่า การใช้วิธีการแสดงบทบาทนั้นประสบความสำเร็จในการนำเอาไปอธิบายถึงความสัมพันธ์ทางอารมณ์กับทัศนคติ และยังแสดงถึงความสามารถในการตัดสินใจแสดงบทบาทแต่ละเรื่องด้วย และได้สรุปคุณค่าของการใช้ดังนี้

²² Salvator T. Papalardo, "An Investigation of the Effect of "In-Basket" and Role-Playing Variation of Simulation Technique for the Use in Counselor Education", Dissertation Abstract, 33, (December 1972) p. 2721 A.

²³ Johanna, Selma Kasis Lemlech "Affective Involvement in inquiry Methodology Using Role-Playing in Teacher Education, Dissertation Abstract, 31, 3. (November 1970).

1. แบบจำลองปัญหาและการแสดงบทบาทสามารถนำมาใช้ในการฝึกหัดครูได้เป็นอย่างดี
2. การแสดงบทบาทเป็นวิธีการที่สามขรตไร้เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้รวมกิจกรรมและสังเกตกิจกรรมอย่างกว้าง ๆ อาจใช้ในการวินิจฉัยความต้องการของผู้เรียน เป็นการเปิดแนวทางใหม่ในการประเมินผลด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการและวิธีการสร้างสถานการณ์จำลองสำหรับแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับปัญหาความประพฤตินักเรียน โดยเน้นถึงปัญหาการฝึกสอนที่เกิดขึ้นเป็นส่วนใหญ่ในระดับประถมศึกษาตอนปลาย
2. เพื่อสร้างสถานการณ์จำลองในลักษณะและสภาพของเมืองที่แสดงให้เห็นเรื่องราวต่าง ๆ เช่น ลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ ประชากร เศรษฐกิจและอื่น ๆ นอกจากนี้ยังสร้างสภาพจำลองของโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยชั้นเรียน นักเรียน หลักสูตร คู่มือครู ระเบียบสะสมของนักเรียนแต่ละคน แผนภูมิสังคมีติสถานการณ์จำลองนี้จะแสดงออกมาในรูปของภาพยนตร์ เทปโทรทัศน์ (Videotape) การบรรยายเหตุการณ์ (Written Incident) แสดงบทบาท (Role - Playing) ใสลค้ค้ค้ (Slide-Tape Synchronized) และแบบฝึกการแก้ปัญหาสำหรับครูพร้อมคู่มือ แล้วนำมาวิเคราะห์ปรับปรุงให้มีคุณภาพ
3. ทดลองใช้สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นกับนิสิตที่ยังไม่มีประสบการณ์ในการสอน เพื่อฝึกทักษะการแก้ปัญหาในเรื่อง เกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียนอย่างมีเหตุผลและเป็นไปตามหลักวิชา พร้อมกันนั้นก็ให้นิสิตแสดงความคิดเห็นในการแก้ปัญหาจากสถานการณ์จำลองนั้น

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เน้นด้านการศึกษาพัฒนาการ การสร้างสถานการณ์จำลองสำหรับแก้ปัญหาต่าง ๆ โดยเน้นปัญหาการฝึกสอน เพื่อนำมาสร้างสถานการณ์จำลอง

2. สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นนี้เป็นเพียงสถานการณ์จำลองเกี่ยวกับความประพฤติ
นักเรียนในระดับประถมปลาย
3. ปัญหาเกี่ยวกับความประพฤตินักเรียนนี้ ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ
ตำรา เอกสารอ้างอิงต่าง ๆ และจากการสัมภาษณ์นักวิชาการครู และผู้ประสบ
การณ์เกี่ยวกับนักเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม
4. ปัญหาทั้งหมดได้พิจารณาเลือกเฉพาะปัญหาที่สำคัญและเห็นว่าจำเป็นต้องแก้ไขมา
4 ปัญหา เพื่อนำไปสร้างเป็นแบบจำลอง Model โดยให้ชื่อ 4 ชนิด คือ
  1. สไลด์ชุดประกอบคำบรรยาย
  2. เทปโทรทัศน์
  3. การเล่าเรื่องบรรยายเหตุการณ์
  4. การแสดงบทบาท
5. สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นนี้จะนำไปใช้กับนิสิตฝึกหัดครูระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3
ที่จะออกฝึกสอนโดยมุ่งให้นิสิตผู้ใช้ได้ฝึกวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของ
นักเรียน พร้อมทั้งประเมินคุณค่าของสถานการณ์จำลองนี้

ความจำกัดของการวิจัย

1. การสำรวจปัญหาเรื่องความประพฤตินักเรียนเพื่อนำมาใช้ในการพิจารณาสร้าง
สถานการณ์จำลอง ยังแคบไปแม้จะได้สอบถามครูและค้นคว้าจากเอกสารสัมมนา และหนังสือทางจิตวิทยา
แล้วก็ตามที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากไม่มีเวลาพอ
2. การนำสถานการณ์จำลองมาใช้แก้ปัญหาในต้นความประพฤติของนักเรียนนั้น เนื่อง
จากสภาพการเรียนการสอนจริงกับสภาพที่กำหนดในสถานการณ์จำลองไม่เหมือนกันทีเดียว เมื่อนำไปใช้
จริงค่อนข้างลำบากสถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้น จึงเป็นเพียงแนวทางที่จะช่วยให้ผู้ใช้นำไปประยุกต์เอาเอง
3. การทดลองใช้กับนิสิตคณะครุศาสตร์ผลที่ออกมาเราไม่สามารถสรุปการใช้สถานการณ์
จำลองได้แน่นอน เพราะนิสิตคณะครุศาสตร์ มีพื้นฐานการแก้ปัญหาค่อนข้างจะดีกว่านิสิตนักศึกษาครูระดับอื่น

ขอทดลองเบื้องต้น

1. ผลจากการทดสอบที่เฉลี่ยเหนือเกณฑ์ (60 %) ถึงประสิทธิภาพของสถานการณ์จำลองชุดนี้
2. ปัญหาต่าง ๆ ทางด้านความประพฤตินำมาสร้างสถานการณ์จำลอง คือ เป็นปัญหาของนักเรียนในระดับประถมปลาย
3. ผู้วิจัยถือว่าแบบทดสอบที่ใช้เป็นเครื่องมือประเมินผล การใช้สถานการณ์จำลองนั้นสามารถตรวจสอบความคิดเห็นของผู้ทดลองใช้สถานการณ์จำลองได้
4. ความคิดเห็นของผู้ทดลองใช้สถานการณ์จำลองที่เลือกมาเป็นตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยถือว่าเชื่อถือได้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นนี้ จะนำมาใช้เป็นอุปกรณ์การสอนเพื่อฝึกให้นักเรียนรู้จักแก้ปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง รู้จักคิดค้นหาวิธีการใหม่ ๆ ที่มีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีหลักเกณฑ์ ก่อนที่จะออกไปฝึกสอน ทำให้เกิดทักษะและความมั่นใจในการเผชิญและแก้ปัญหา เมื่อต้องออกทำการสอนจริง
2. เป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์และความรู้ในด้านต่าง ๆ แก่นิสิตก่อนออกฝึกสอน และเป็นที่คาดหวังว่านิสิตที่มีการเตรียม โดยฝึกใช้สถานการณ์จำลองนี้ จำสำเร็จไปเป็นครูที่สามารถแก้ปัญหการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย

1. ศึกษา ค้นคว้า เกี่ยวกับการสร้างสถานการณ์จำลองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความประพฤตินักเรียน จากหนังสือ เอกสารอ้างอิงต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
2. กำหนดปัญหาที่จะนำมาสร้างสถานการณ์จำลองโดยพิจารณาเลือกปัญหาที่เห็นว่าสำคัญและต้องแก้ไข จำนวน 4 ปัญหา จากปัญหาที่ศึกษาค้นคว้า
3. สร้างและเสนอปัญหาออกมาใน 4 ลักษณะ คือ
  - 3.1 สไลด์ชุดประกอบคำบรรยาย เสนอปัญหาเด็กเกเรเพื่อน
  - 3.2 เทปโทรทัศน์ เสนอปัญหาเด็กก่อกวนชั้นเรียน

3.3 การบรรยายเหตุการณ์

3.4 การแสดงบทบาท

4. สร้างคู่มือครู คู่มือนิสิต ทะเบียนนักเรียน ระเบียบสะสม เพื่อใช้ประกอบปัญหาที่สร้างขึ้น
5. ทดลองใช้สถานการณ์จำลองปัญหาที่สร้างขึ้น กับนิสิตที่เรียนทางการศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ที่จะออกฝึกสอน เพื่อฝึกให้รู้จักคิดค้นวิธีแก้ปัญหาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างมีเหตุผลและถูกต้องตามหลักวิชา พร้อมทั้งให้นิสิตได้แสดงความคิดเห็น แล้ววินิจฉัยผลที่ได้รับ
6. สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ

คำจำกัดความ

เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจความหมายของคำต่าง ๆ ที่ใช้ตรงตามความมุ่งหมายของผู้วิจัย จึงขอให้คำจำกัดความบางคำ ดังต่อไปนี้

1. สถานการณ์จำลอง (Simulation)

หมายถึงสภาพซึ่งจำลองขึ้นด้วยการใช้สื่อต่าง ๆ จากเหตุการณ์จริงของปัญหาที่เกิดขึ้นในการเรียนการสอน ประกอบด้วย

- 1.1 ภาพยนตร์ซึ่งแสดงให้เห็นเรื่องราวสภาพของเมืองที่สร้างขึ้น สภาพจำลองของโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยชั้นเรียน นักเรียน
- 1.2 เอกสารคู่มือครู หลักสูตร ทะเบียนนักเรียน ระเบียบสะสมของนักเรียนแต่ละคน แผนภูมิสังคัมมิตี
- 1.3 แบบจำลองปัญหา (Models) ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนประถมปีที่ ๕ ซึ่งเสนอเรื่องราวโดยใช้สื่อต่าง ๆ 4 แบบ คือ สไลด์รูปประกอบคำบรรยาย, เทปโทรทัศน์, การบรรยายเหตุการณ์ และการแสดงบทบาท พร้อมทั้งคู่มือ

2. แบบจำลองปัญหา (Models)

2.1 สไลด์รูปประกอบคำบรรยาย (Slide - Tape Synchronized)

หมายถึงแบบจำลองปัญหานั้นๆ เด่าเรื่องเหตุการณ์ตามที่กำหนดเป็นปัญหา โดยเสนอเป็นภาพสไลด์ต่อเนื่องกัน พร้อมทั้งเสียงบรรยายประกอบ

2.2 เทปโทรทัศน์ (Videotape)

หมายถึงแบบจำลองปัญหาชนิดหนึ่ง ซึ่งกำหนดเป็นปัญหา ใจเห็บโทรทัศน์เป็นสื่อ โดยการแสดงเป็นเรื่องราว แล้วบันทึกเหตุการณ์ไว้เป็นเห็บโทรทัศน์ ซึ่งสามารถ เล่นกลับ (Play - Back) ได้

2.3 การบรรยายเหตุการณ์ (Written Incident)

หมายถึงแบบจำลองปัญหาชนิดหนึ่ง ซึ่งเสนอออกมาในลักษณะของเรื่องสั้นบรรยาย เหตุการณ์ที่เป็นปัญหา

2.4 การแสดงบทบาท (Role - Playing)

หมายถึงแบบจำลองปัญหาชนิดหนึ่ง ซึ่งเสนอเรื่องราวพร้อมทั้งสร้างและกำหนด บทบาทการแสดงของตัวละครไว้ เช่น บทบาทของครู นักเรียน ผู้ปกครอง เป็นต้น แล้วให้ผู้มาฝึกใช้สถานการณ์จำลอง เข้าสวมบทบาทของตัวละครแต่ละตัว แสดงไปตามบทบาทที่กำหนด

3. ปัญหา

ในที่นี้หมายถึงปัญหาการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาตอนปลาย ซึ่งเกิดขึ้น กับนิสิตฝึกสอน และครูประจำการ เป็นปัญหาที่สำคัญและต้องแก้ไข

4. ความประพฤติก

หมายถึงท่าทางที่แสดงออกให้ปรากฏแก่ผู้อื่น และผู้พบเห็นก็จะประเมินว่า ความ ประพฤติกที่เห็นนั้นดีหรือเลวต่อสถานการณ์หนึ่งนั้นหรือไม่

5. นักเรียน

หมายถึงนักเรียนซึ่งที่ประชุมกำหนดให้เป็นตัวแทนของนักเรียน ในระดับชั้นประถมศึกษา ตอนปลาย (ประถมศึกษาปีที่ 5)

6. ชั้นเรียน

หมายถึงชั้นเรียนซึ่งที่ประชุมกำหนดให้เป็นตัวแทนของชั้น ในระดับชั้นประถมศึกษา ตอนปลาย (ประถมศึกษาปีที่ 5)

7. โรงเรียน

หมายถึงโรงเรียนซึ่งที่ประชุมกำหนดขึ้นเป็นตัวแทนของโรงเรียนประถมศึกษา

8. นิสิต

หมายถึงนิสิตชั้นปีที่ 3 ซึ่งกำหนดเป็นตัวแทนของนิสิตนักศึกษาที่จะใช้สถานการณ์จำลองจำลองนี้ โดยคัดเลือกจากนิสิตชั้นปีที่ 3 คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย